

békés harmóniát feldúló hálátlan gyermekek. Istennel és emberrel való viszonyunk nem mindig hibátlan. Sokszor elfordulunk Istentől és embertől egyaránt. Ne ítéljünk, hanem bízunk Isten igazságosságában, aki mindenkinek megadja azt, amit érdemel. De mindenekelőtt megbocsát és örvend a megtérőnek.

Mindennél fontosabb, hogy a sokszor és oly könnyen megromló, szét hulló közösség helyreálljon. A tékozló fiú példázatának nyugvópontja a béke, a harmónia visszaállítása, mert helyreállt a közösség.

Hiterősítő hetünk záróakkordja is ezt a békés harmóniát kell lelkünkbe dúdolja. Szóaljjon meg mindannyiunk lelkében: a mi kis unitárius közösségünk helyreállt! Ámen.

CZIRE SZABOLCS

ISTEN KÉPMÁSA ÉS A SORS

Kol 3,10

Emberi gyarlóságunk következménye talán, hogy nem mindig tudunk egyforma szeretettel viszonyulni a szüleinkhez. Mégis, ha azt kérdezné valaki, hogy édesanyádat szereted-e jobban vagy édesapádat, valószínűleg jólnevelt gyermekhez illően azt válaszolnánk, hogy egyformán, és ez így van rendjén. De hogy melyik a kedvenc nagymama vagy nagytata, azt már mindenki meg tudná mondani.

Így van nekem is egy kedvenc nagymamám, akinek hároméves koromig minden nap ölében ültem - azóta egyre ritkábban -, és izgatottan hallgattam visszaemlékezéseit lételem előtti időkre. Amennyire vissza tudok emlékezni, magáról mindig úgy mesélt, hogy szívesen lettem volna az ő helyében, az a kor szebbnek tűnt, mint az enyéem. Épp mikor ide, Köröspatakra készültem és búcsúzni felkerestem nagyszüleimet is, újra mesélésre bírtam nagymamámat. De ez alkalommal egy azelőtt soha nem hallott hangot ütött meg visszaemlékező mesélése. Többek között ezt mondta: „Tudod, amikor Pesten szolgáltam, annyira szerettem volna valaki lenni, de olyan rossz, háborús idők voltak azok.”

Az utóbi időben egyre nagyobb érdeklődéssel fordulok a „névtelen” életek, emborsorsok felé. Mennyi asszony és férfi, akiknek az élete a nyilvánosság színpadára soha nem jutott el. A mindig jobbra váró hétköznapiokból összeálló életsorsok vagy a nézőtérén vagy a szüntelenül elmaradó soronkövetkezés készenlétében a színpalak mögött szőtték önmagukat. És mégis, mennyi mesélő áll mindenik „névtelen” élet mögött, a látható történet mögött egy végtelen láthatatlan történet, amely leír egy asszonyt, egy embert, ahogy itt van közöttünk, ahogy itt volt közöttünk. Életek a színpadon és életek a nézőtérén és a színpalak mögött: így gondolnánk, így van ez rendjén, egészen addig, amíg meg nem hallgatunk néhány élettörténetet. Akkor megdöbben,

hogy mindenki „szeretett volna valaki lenni”, és megdöbben, hogy szinte kivétel nélkül mindenki a sorsot hibáztatja, okolja.

Ilyen igazságtalan lenne az élet? Ha van Isten, aki szerető Atyánkként visel gondot ránk és az egész teremtett világra, mégis engedné, hogy valami személytelen, céltalan, vak erő irányítsa az ember életét? Lehetséges, hogy az embernek e gyönyörű földön adatott rövid életét egy véletlenszerű erő emelje a siker színpadára, vagy kényszerítse a nézőtérre?

Ezekkel a kérdésekkel vívódtam és éreztem, hogy kell lennie valaminek, ami minden embernek megadatik, ami úgy teremt új értékrendet, hogy a nehéz életsorsúak is utolérhetik vagy akár megelőzhetik a sikereseket, ami mindenki számára egyformán lehetőség. Kell lennie valaminek, ami a sors hullámzó esedékessége és esetlegessége mögött mindig és mindenki számára „kiutat”, megoldást jelenthet. S amikor megleltem ezt a bibliai verset, hálával köszöntem meg Istennek, hogy ott ad, ahol szükség van, ott tölt meg, ahol hiány támadt. Hámozzuk hát ki közösen a megnyugtató választ e bibliai vers segítségével: „És felöltöztétek az új embert, aki Teremtőjének képmására állandóan megújul, hogy egyre jobban megismerje őt.”

Induljunk ki két dologból:

Az első: van egy mondás, amely szerint sorsa csak annak van, akinek nincs célja! Vagyis, ha az ember mindenét egy cél elérésére áldozza, a sors is engedelmeskedik neki. Még a csillagjósok is, akik az emberi élet egészének alakulását a csillagok befolyására kívánják visszavezetni, elismerik, hogy „a csillagok csak hajlamosítanak, de nem kényszerítenek.” E kiinduló pont szerint tehát, ha találunk egy olyan közös célt, amely minden emberre érvényes, mindenki számára lehet olyan fő cél, amely több, mint az odáigi egyéni célok, akkor az egész sorskérdést megoldottuk, életkörülményektől, korszakoktól, véletlen fordulatoktól függetlenül kiutat találtunk. De mi lehet ez a cél?

Ezt segít megérteni a második kiinduló pont, amellyel engedjék meg, hogy még egyszer nagymamámra utaljak. Amikor azt mondta, hogy szeretett volna valaki lenni, utána hozzátette: „...de most visszanezve látom, hogy életem úgy talán könnyebb lett volna, az igazán fontos mégis valami más...” S hogy mi az igazán fontos, mi az a folyamatosan megvalósuló cél, amire azután nagymamám minden tekintetben törekedett, azt megérteni már nem volt szükség szavakra, beszélj arról egy élet... Ma már biztosan tudom, hogy nagymamám belső ragyogását, arcán a sorsvágta barázdák állandó mosolyba rendeződését nem adnám oda száz államférfi vagy más „sikeres” ember kozmetikai áltündökléséért, reprezentáló mosolyáért; a valódi, őszinte, semmivel nem számoló szeretettől túlcserélődő szívében tisztábban láttam meg Istent, mint a legtöbb idáig megismert egyházi személyben együttvéve.

A Hegyi beszéd szerint, akiknek szívük tiszta, azok Istent meglátják. De nemcsak ők látják meg, hanem bennük, rajtuk keresztül mások is meglátják Istent. Hogyan lehetséges ez? A teremtéstörténet szerint Isten az embert saját képmására teremtette.

Az ember azonban szüntelenül változik, így változik benne a képmás is. E változat-láncolatot emlegetik hétköznapi megnevezéssel sorsként. Az ember szüntelen változásra rendelt lény, akár tetszik, akár nem, állandóan változunk

kell, és jaji annak, aki nem akar vagy képtelen a változásra. Már a mai bibliai versünk is elismeri e változás szükségszerű, kötelező voltát: állandó megújulásról beszél. A vers azonban nemcsak az ember szüntelen változásáról tud, hanem az Istenéről is. Ebben az isteni változásban élünk naponta: Isten ezernyi arca vesz körül bennünket minden pillanatban: az évszakok váltakozásában, az éjszaka-nappal ritmikus táncában, de a természeti jelenségekben - árvízben, földrengésben -, akárcsak a rügyet fakasztó melegben vagy az őszi éjszaka tükrében átöltöző fakoronában ott a kerted végében.

Akinek célja van, annak a sors is engedelmeskedik. A vers szerint íme a cél: „felöltöztétek az új embert!” Új ember? - hát ha szüntelen változnunk kell, nem vagyunk minden pillanatban új emberek? De igen, azonban nem mindegy, hogy magunkkal sem tudva lépést tartani véletlenszerűen, sorsszerűen változunk-e vagy tudatosan az istenképűség irányába. Abban az új ez az ember, hogy az állandó isteni változást összhangba tudja hozni saját változásával. Így nemcsak ő újul meg szüntelenül Teremtője képmására, hanem az isteni képmás is szüntelenül megújul benne, míg a hasonlóság egyre teljesebb lesz. (Önellenzést segítő kérdés: mi lenne, ha Isten olyan lenne, mint a bennem visszatükröződő képmás?)

Legyetek a ti mennyei Atyátoknak fiai - mondja Jézus. Újuljatok meg teremtőtök képmására - mondja Pál, és ma is minden vallás minőségét, értéktartalmát, hitelességét az határozza meg, hogy ezt a „képmás”-viszonyt mennyire tudja tudatosítani híveiben. Minden nagy vallási hagyomány abból indult és indul ki, hogy az eredetileg Isten képére teremtett ember az idő folyamán eltávolodott Istentől, az istenfiúság tudat megromlott az emberben, a cél pedig annak helyreállítása. A hindu hagyomány például a megromlott állapotra az örület kifejezést használja, a héber a bűnt, a görög és a modern kor a betegséget. E szerint a helyreállított állapotú emberre a hinduk a felébredt szót, a héberek az igaz, míg a görögök és a modern kor az egészséges fogalmakat használják. S hogy ez mennyire így van, csak tessék Jehova tanúinak lapjára gondolni, amelynek címe: „Ébredjetek”, vagy tessék csak elmenni bármely könyvesboltba, és tucatszámra állanak az olyan című könyvek, amelyek a teljes egészség biztos kijelentését, receptjét kínálják. (Nyerd vissza egészséged; Gyógyíts, hogy gyógyíthass; Tedd magad egészségessé stb.)

A fogamzás, a születés az élet legnagyobb misztériuma - mondjuk gyakran. Az anyaméhbe beágyazódott egy sejt megtermékenyít egy másikat, és elkezdődik egy felfoghatatlanul csodálatos alkotói munka. Az egyből kettő, négy..., száz, majd több millió újabb sejt lesz, amelyek mind részt vesznek az alkotásban. De honnan tudja például a kétmillióhatodik sejt, hogy épp hová kell beépülnie? A tudatos isteni erő - ebben egyetértünk. De kérdezem akkor, hogy miért engedelmeskedtünk ennek az isteni erőnek inkább, amíg tudatlanok voltunk, mint most tudatosan? Az önalkotás ugyanúgy tart: most is ugyanúgy építjük magunkat, akkor sejt szinten, most gondolatok szintjén, a lélek által... Ez az isteni erő most is saját hasonlóságára kíván alakítani, állandóan ihlet, élethelyzetünknek, lelki állapotunknak megfelelően változik, hogy elérhető legyen számunkra, hogy hathatóvá lehessen számunkra. Aki céljává tudja tenni ennek az isteni erőnek minél teljesebb elfogadását, ez erő segítsé-

gével saját istenképősége megalkotását, annak addig szeszélyes, kiszámíthatatlan sorsa egyszerre hű ebként fog lába előtt heverni, segítőtársként és barátként.

Nagyon szerettem volna valaki lenni... Hát, vagy! Istennek saját képére teremtett gyermeke, amely kiinduló pont és cél is egyben.

Az ember ahhoz ér el, amiből kiindult, vagyis nem indulhat ki máshól, mint a célból, amit el akar érni. Az előzmény és a következmény egymást fedi. A növekedés lehetősége, az istenképőség megvalósítása állandóan és teljes egészében adva van. Az egész mindenkiben és mindig elérhető. Az élet akkor sikerül, ha az üdvtervetem felépítettem és megvalósítottam. Üdvtervem ez: Teremtöm képmására állandóan megújulni, hogy egyre jobban megismerjem Őt. Ámen.

ESZMÉK - GONDOLATOK

*Minden krízisnek nemcsak veszélyei, hanem lehetőségei is vannak.
(M a r t i n L u t h e r K i n g)*

Aki a holnapot egészen Isten kezébe teszi, és ma teljesen elfogadja, ami az élethez szükséges, egyedül az van igazán biztonságban. (D i e t r i c h B o n h o e f f e r)

Egy embert szeretni azt jelenti, hogy őt úgy látom, ahogyan Isten megalkotta. (D o s z t o j e v s z k i j)

Az emberrel úgy áll a helyzet mint a virággal, nem csak vizet igényel, hanem napot is. (J u l i u s L a n g b e h n)

Mielőtt az ember elkezdené ellenségeit szeretni, barátaival kellene jobban bántani. (M a r k T w a i n)

A barátság, amire gondolok, olyan egymásba illesztés, hogy elmosódnak még a varratok is, amivel összeöltötték. (M o n t a i g n e)

A barát az az ember, aki előtt lehet hangosan gondolkozni. (K ö z m o n d á s)

Ha a búskomorság elfog, üzd el, amilyen messze csak tudod, és ha ez más-képpen nem sikerül, beszéljess barátaiddal olyan dolgokról, melyekben örö-mödet leled. (M a r t i n L u t h e r K i n g)

Az igazi barátság nem a boroshordóból táplálkozik. (S p u r g e o n)

Mindig van néhány jó ember, aki meleg szobácskát hordoz magában, kályha, tető és ablak nélkül. (G o t t f r i e d K e l l e r)

Isten azt akarja, hogy munkatársai legyünk a világban a szeretet, a béke, a boldogság, az emberség dolgában. (H a n n e l o r e F r a n k)

Aki nagy dolgokat akar alkotni, annak alaposan el kell mélyednie a rész-letekben. (P a u l V a l é r y)

A bölcsesség tulajdon határainknak a felismerése. (P a u l T i l l i c h)

Az élet ünnepek nélkül: hosszú út pihenő nélkül. (I n g e b o r g K i e f e l)

A pihenés művészete a munka művészetének egy része. (J o h n S t e i n b e c k)

Életöröm és munkakedv... a kettő voltaképpen: egy. (I b s e n)

Az embernek két évre van szüksége, hogy beszélni megtanuljon, és ötvenre, hogy hallgatni megtanuljon. (H e m i n g w a y)

Az állandóan nyitott száj üres fejre vall. (S p u r g e o n)